

Л. И. Катан,
к. т. н., професор кафедри фінансів, ДДАУ
Г. Є. Павлова,
к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту, ДДАУ

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНВЕСТУВАННЯ ПІДПРИЄМСІВ АГРОБІЗНЕСУ

Досліджено та визначено порядок відображення лізингових платежів в бухгалтерському та податковому обліку підприємства. Запропоновано кореспонденцію рахунків та відображення в податковому обліку зобов'язань при отриманні предмету лізингу, нарахуванні, сплаті лізингових платежів, а також при поверненні предмета лізингу.

Ключові слова: облік, порядок відображення, лізинг, сільськогосподарська техніка.

ВСТУП

Лізингові операції досить давно стали невід'ємною частиною економіки розвинутих країн, де близько 30 % інвестицій припадає саме на операції лізингового характеру. Розвиток лізингу обумовлений високими темпами зростання промисловості, розвитком науково-технічного прогресу. В Україні лізинг є вигідним як для суб'єктів, що надають лізингові послуги, так і для користувачів таких послуг [4]. Для економіки України в цілому лізинг корисний тим, що сприяє прискоренню темпів оновлення та модернізації основних засобів, забезпеченню взаємної вигоди партнерів, підвищенню ефективності економіки країни.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Майно, яке передається за договором фінансового лізингу, зараховується на баланс лізингоотримувача із зазначенням, що це майно узятє у фінансовий лізинг. У разі несплати лізингоотримувачем лізингових платежів протягом двох чергових термінів на вимогу лізингодавця об'єкт лізингу підлягає поверненню в беззаперечному порядку відповідно до виконавчого напису, здійсненого в державній нотаріальній конторі [5].

Метою написання статті є визначення порядку відображення отримання предмету лізингу, нарахування, сплати лізингових платежів, а також повернення предмета лізингу на підприємстві та відображення в податковому обліку зобов'язань.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Право власності на об'єкт фінансового лізингу набувається лізингоотримувачем після сплати повної вартості об'єкта лізингу відповідно до умов договору лізингу і законодавства України [1].

Облік операцій з фінансової оренди здійснюється на субрахунку 531 "Зобов'язання з фінансової оренди". Передача у фінансову оренду основних засобів відображається орендодавцем по дебету субрахунка 161 "Заборгованість за майно, передане у фінансову оренду" і кредиту рахунка 10 "Основні засоби".

У орендаря основні засоби, узяті у фінансову оренду, обліковуються по дебету рахунка 10 "Основні засоби" (відповідний субрахунок обліку основних засобів, узятих у фінансову оренду) і кредиту субрахунка 531 "Зобов'язання з фінансової оренди". Аналітичний облік на даному субрахунку ведеться за кожним орендодавцем.

Орендар нарахований знос (амортизацію) на основні засоби, прийняті у фінансову оренду, відображає за кредитом субрахунка 131 "Знос основних засобів" і за дебетом рахунка 91 "Загальновиробничі витрати" з подальшим списанням на рахунок 23 "Виробництво".

Нараховану суму зносу (амортизації) за період оренди основних засобів, яка повинна бути сплачена протягом 12 останніх місяців, переводять з довгострокових зобов'язань з оренди по дебету субрахунка 531 "Зобов'язання з фінансової оренди" в кредит субрахунка 611 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті".

Нараховану суму винагороди орендодавцю за користування орендованими основними засобами, які повинні бути сплачені протягом 12 останніх місяців, відносять в дебет рахунка 23 "Виробництво" і кредит субрахунка 611 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті".

При погашенні заборгованості з орендної плати (сума зносу і сума винагороди) відображається записом по дебету субрахунка 611 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті" і кредитом субрахунка 311 "Поточний рахунок в національній валюті".

Якщо після закінчення терміну фінансової оренди об'єкт фінансової оренди купується орендарем за залишковою вартістю, то робиться запис по дебету субрахунка 531 "Зобов'язання з фінансової оренди" і кредиту субрахунка 631 "Розрахунки з вітчизняними поставальниками", а при оплаті робиться запис в дебет субрахунка 631 і кредиту субрахунка 311 "Поточний рахунок в національній валюті".

Під час переходу орендованих основних засобів

Таблиця 1. Порядок відображення лізингових операцій в обліку в підприємства

Суть операції	Бухгалтерський облік		Податковий облік	Первинний документ
	Дт	Кт		
1. Отримання предмету лізингу в користування				
1.1. Перерахування авансу лізингодавцю	371	311	—	Платіжне доручення, договір фінансового лізингу
1.2. Отримання лізингоотримувачем предмета лізингу	152	531	—	Акт прийому-передачі предмету лізингу
1.3. Податковий кредит по ПДВ при отриманні предмета лізингу на всю вартість предмета лізингу	641	531	Виникнення податкового кредиту згідно п.3.1.1. ст.3 і п.7.5.3. ст.7 Закону № 168/97-ВР [2]	Податкова накладна, Акт прийому-передачі предмету лізингу
1.4. Введення в експлуатацію предмета лізингу	10	152	—	Введення в експлуатацію
2. Нарахування лізингових платежів (фінансових витрат) і амортизації				
2.1. Перенесення заборгованості за перші 12 місяців виконання договору лізингу до складу короткострокової заборгованості (у частині основної, капітальної суми борга)	531	611	—	—
2.2. Нарахування лізингових платежів (фінансових витрат) – відсотків і комісії	952	684	Виникнення валових витрат згідно 5.5.1. ст.5 і ст.8 Закону №334/94-ВР	Рахунок лізингових платежів
2.3. Відображення амортизації предмета фінансового лізингу	23,91,92,93,94	131	Виникнення валових витрат згідно 7.9.6 ст.7 і ст.8 Закону №334/94-ВР [3]	Відомість амортизації основних засобів
3. Оплата лізингових платежів				
3.1. Перерахування лізингового платежу в частині Відшкодування вартості предмета лізингу	611	311 (371)	—	Рахунок лізингових платежів
3.2. Перерахування лізингового платежу в частині фінансових витрат	684	311 (371)	—	Рахунок лізингових платежів
4. Повернення предмету лізингу (у разі повернення лізингодателю)				
4.1. Списання собівартості предмета лізингу	972	10	—	Акт прийому-передачі
4.2. Списання амортизованої частини предмета лізингу	131	10	—	Акт прийому-передачі
4.3. Передача предмета лізингу лізингодавцю	685	742	Виникнення валових доходів на суму залишкової вартості або звичайної ціни згідно п.7.9.6 ст.7 і ст.8 Закону №334/94-ВР	Акт прийому-передачі
4.4. Податкове зобов'язання по ПДВ при передачі предмета лізингу	742	641	Виникнення податкового зобов'язання згідно п.3.1.1. ст.3 і п.7.3.1. ст.7 Закону № 168/97-ВР	Податкова накладна
4.5. Взаємозалік заборгованості по предмету лізингу	531	685	—	Акт прийому-передачі

у власність орендар робить запис по дебету рахунка 10 "Основні засоби" (відповідний субрахунок обліку власних основних засобів) і кредиту рахунка 10 (відповідний субрахунок обліку орендованих основних засобів). Одночасно сума нарахованого фінансової оренди зносу об'єктів фінансової оренди відображається по дебету субрахунка 131 "Знос основних засобів" (відповідний субрахунок обліку орендованих основних засобів) і кредиту субрахунка 131 "Знос основних засобів" (амортизація) власних основних засобів.

Аналітичний та синтетичний облік довгострокових зобов'язань з оренди майна ведеться у спеціальній таблиці Журналу-ордеру та відомості аналітичного обліку ф.8 с.-г. при журнально-ордерній формі обліку.

Кореспонденцію рахунків щодо отримання предме-

ту лізингу, нарахування та сплати лізингових платежів, а також повернення предмета лізингу наведено в табл. 1.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ

В Україні офіційна статистика не веде окремого обліку лізингових операцій. Облік лізингових операцій ускладнюється суперечливістю визначення цього поняття у вітчизняному законодавстві. При укладенні договорів фінансової оренди орендний платіж складається з двох частин компенсації вартості обладнання та фінансових витрат орендаря.

Оскільки за П(С)БО 14 "Оренда" вартість обладнання відображається орендарем у періоді отримання об'єкта, тому із загальної суми орендного платежу слід виділити ту частину, яка є фінансовими витратами орендаря і відноситься до звітного періоду. Такі витрати відображаються на субрахунку 952 "Інші фінансові витрати". Витрати за фінансовим лізингом є фінансовими витратами.

Література:

1. Артиш В.І. Шляхи забезпечення аграрних

підприємств сільськогосподарською технікою // Економіка АПК. — 2003. — № 8. — С. 31—34.

2. Закон № 168/97-ВР "Про податок на додану вартість" із змінами і доповненнями від 03.04.1997 р. / Бізнес. Бухгалтерія. — 2007. — № 32. — С. 16—24.

3. Закон №334/94-ВР "Про оподаткування прибутку підприємств" із змінами і доповненнями від 23.12.1993 р. // Податки та бухгалтерський облік. — 2008. — № 22. — С. 21—25.

4. Пугачева Е.Н. Инвестиционная привлекательность аграрных предприятий // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: сборник научных трудов. — ДонНУ, с. 2001. — С. 447—449.

5. Різник В. Поняття лізингу в законодавстві України // Лізинг в Україні. — 2005. — № 2. — С. 11—12. *Стаття надійшла до редакції 16.09.2009 р.*